

**ŞİDDETE MARUZ KALAN YA DA BARINMA SIKINTISI YAŞAYAN
KADINLARIN SOSYAL VE EKONOMİK DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

**EXAMINATION OF WOMEN'S SOCIAL AND ECONOMIC VARIABLES WHO EXPOSED TO
VIOLENCE OR NEEDED SHELTERING**

İpek Beyza ALTIPARMAK

Dr. Öğr. Üyesi, Bursa Teknik Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi,
ipek.altiparmak@btu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-2971-3090>

Başvuru Tarihi/Application Date: 04.04.2018
Kabul Tarihi/Acceptance Date: 26.06.2018

DOI: 10.30798/makuiibf.412536

Öz

Kadına yönelik şiddet toplumun her kesiminde karşılaşılan ve artarak devam eden sosyal bir problemdir. Konuyla ilgili her ne kadar önlem alınsa da şiddet her geçen gün kadınların hayatını daha fazla etkisi altına almakta ve şekil değiştirerek var olmaya devam etmektedir. Bu sebeple kadınlara yönelik geliştirilen sosyal politika uygulamalarında özellikle şiddete yönelik gerekli önlemlerin alınması ve mücadeleye yönelik risk haritalarının oluşturulması büyük önem taşımaktadır. Bu önlemlerin alınması ve gerekli müdahalelerin yapılması için hiç kuşkusuz şiddeti besleyen ve tetikleyen kaynakların incelenmesi gerekmektedir. Yapılan çalışma buradan yola çıkarak barınma ihtiyacı yaşayan ya da maruz kaldığı şiddet nedeniyle Şiddet Önleme ve İzleme Merkezine başvuru yapan kadınları incelemektedir. Bu bağlamda 2016 ve 2017 yıllarında Bursa Şiddet Önleme ve İzleme Merkezine başvuru yapan kadınların sosyal ve ekonomik değişkenleri incelenmiş konu ile ilgili saptamalarda bulunulmuştur. Çalışmanın sonunda şiddet ile mücadelede ekonomik ve kültürel değişkenlerin önemli birer yol gösterici oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Abstract

Violence against women is a common social problem which can be seen in every layer of the society and it keeps increasing. Even though there are lots of precautions, violence keeps affecting women's life and keeps existing by shifting its shape. Therefore, it is essential to make social policies about precautions against violence and creating risk maps regarding this struggle. There is no doubt about it, one should examine the sources which trigger and nurture violence against women. This study examines the women who were subject of violence and needed shelter at Bursa Center for the Observation and Prevention of Violence. In this context, it has been examined and determined the women's social and economic variables who applied to Bursa Center for the Observation and Prevention of Violence in 2016 and 2017. As a result of this study, economic and cultural variables are important guiding lights to the struggle against violence

Anahtar kelimeler: Şiddet, Kadın, Sosyal Faktörler, Ekonomik Durum

Keywords: Violence, Women, Social Factors, Economic Status

EXTENDED SUMMARY

Research Problem

Violence against women is a common social problem and it keeps increasing. For this reason, this study aimed to examine and determine the women's social and economic variables who applied to Bursa ŞÖNİM.

Research Questions

Does the violence victim women's educational status similar? Does the economic independence of women reduce the possibility of violence victimization? Does the working status of women prevent the sheltering problem?

Literature Review

For the literature review part of this study, first of all, we examined the studies about violence against women. Violence against women has been most researched in the disciplines of sociology, psychology, and criminology etc. and the resources of these disciplines studies have been reached. All the evaluations in this study were carried out in a sociological context. The conclusion of this study shows that women who violence victim or have a sheltering problem have similar social or economic status.

Methodology

Prevention and Observation of Violence Centers (ŞÖNİM) are where women who have been subjected to violence or suffering from harassment and having a sheltering problem are present and all applications and information are gathered under a single roof. Bursa ŞÖNİM is important in terms of being among the first centers opened. In this study social and economic characteristics of women who applied to Bursa ŞÖNİM in 2016 and 2017 were studied in various contexts. The statistical data of the applications made during the 2016 and 2017 are taken from the center and tabulated. This gave us the opportunity to make comparisons between the two years. Before data were collected, necessary permits were obtained from the Ministry of Family and Social Policies. The data on the necessary information were analyzed within this permission framework.

Results and Conclusions

Violence against women is one of the problem areas that are encountered in social life and which priority and effective solution proposals should be developed in the name of violence prevention. This social pathology, which affects primarily women and indirectly society in a negative way, is nourished by a multifaceted source. It is once revealed that one of these nutritional sources is lack of education in the result of this study. Participations who with low levels of education were found to have a high likelihood of subjected to violence. At this point girls' education once again emerging.

Results of this study support the implication about a link between economic independence of women and violence. There is an inverse relationship between the working status of woman and possibility of violent victimization. For this reason, the proposal of this research is to increase women's participation in working life in order to gain economic independence and decrease the possibility of violent victimization.

Half of the women who apply to the ŞÖNİM with subjected to violence have two or more children, because of this fact, the regulations to be implemented for violence against women, require children to be considered as an important factor. Keep children at bay and protect them from the violent environment and rehabilitate them is important for their healthy development. The results of this study show that women who violence victim or have sheltering problem have similar social or economical features and this features can be seen as a way out to violence problem.

GİRİŞ

Şiddet sosyal hayatın hemen hemen her alanında karşımıza çıkan ve yıkıcı etkileri bulunan sosyal bir olgudur. Bu sosyal olgu direkt olarak kadınları etkilese de dolaylı olarak bütün toplumu, ülkeleri hatta dünyayı ilgilendirmektedir. Nitekim kadına yönelik şiddetin sınırları aşan bir problem alanı olması dolayısıyla kadına yönelik şiddet artık hem küresel bir tehdit hem de bir halk sağlığı sorunu olarak incelenmektedir (Kurt vd., 2017: 410). Şiddetin nesiller boyu aktarımı öğrenilen ve taklit edilen boyutunu ortaya koyarken, giderek artması ise artık gücün daha çok yıkıcı etkisini göstermeye başladığını ortaya koymaktadır. Söz konusu güç kavramının arkasında hiç kuşkusuz çok fazla bileşen yer almaktadır. Bu bileşenler toplumsal cinsiyete bağlı ön kabuller, kadının toplumsal hayat içinde daha fazla yer almaya başlaması, var olan şiddeti artık kadınların kabullenmek istememesi vb. durumlardan oluşmaktadır.

Genel bir perspektifte değerlendirildiğinde şiddetin tarihinin insanlık tarihiyle başladığını söylemek yanlış olmayacaktır. Fakat hiç kuşkusuz ilk çağlarda yaşanan kadın şiddetiyle günümüzdeki şiddetin farklılıkları mevcuttur. İnsanlık modernleşmeye doğru evrildikçe şiddet de aynı şekilde evrim geçirmiş her dönemin şartlarına uyum sağlar nitelikte sürmüştür. Gelişen teknoloji ve modern koşullara uyum sağlama yönünde kendini eğiten insanlık için şiddet hala önlenmesi ve tedbir alınması gereken bir sorun alanıdır.

Şiddet insanlığı tehdit eden bir sorun alanı olmasının yanı sıra dezavantajlı grupları etkileyen bir insan hakları ihlali durumdur (Pakiş vd. 2017: 81). Kadınlar, fiziksel güçleri, sosyal kaynaklara ulaşmada yaşadıkları güçlükler ve kendilerini geliştirme noktasında karşılaştıkları eşitsizlikler nedeniyle şiddetten en fazla etkilenen taraflardan biridir. Kadına yönelik şiddetin çeşitli şekillerinin ve bunları gizil ya da açık bir şekilde besleyen sosyal kaynakların deşifre edilmesi önemli bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır (Taşdemir Afşar, 2015: 749-750). Bu noktada kadına ilişkin sorun alanlarının çalışılması ve bu çalışmaların artırılması büyük önem arz etmektedir.

Yapılan çalışmada, ilk olarak kadına yönelik şiddet hakkında bilgi verilmiş ikinci bölümde ise gereç ve yöntemden bahsedilmiştir. Üçüncü bölümde çalışmaya kaynak oluşturan veriler analiz edilmiştir. Sonuç kısmında ise barınma sorunu yaşayan ya da şiddet mağduru olan kadınların yaptığı başvurulardan yola çıkılarak yapılan çalışmada, kadınların özellikleri sosyal ve ekonomik değişkenler bakımından yorumlanmış ve bu temellendirme dahilinde konuyla ilgili olarak önerilere yer verilmiştir.

1. KADINA YÖNELİK ŞİDDET

Son dönemde bir halk sağlığı sorunu olarak görülen kadına yönelik şiddet yıkıcı ve tahrip edici sonuçlarının varlığı nedeniyle sosyal patolojik bir durum olarak kabul görmektedir. Kadına yönelik şiddetin kuşkusuz çok çeşitli boyutları sosyal hayat içinde kendini göstermektedir. Şiddet sadece ekonomik, fiziksel, psikolojik, sözel ve cinsel boyutlarıyla değil aynı zamanda sosyal ve dijital boyutlarıyla da tartışılır bir duruma gelmiştir. Şiddetin beslendiği kaynaklar zaman geçtikçe çeşitlenmekte ve çoğalmaktadır. 6284 Sayılı Kanun şiddeti; “kişinin, fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik açıdan zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel hareketleri, buna yönelik tehdit ve baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, toplumsal, kamusal veya özel alanda meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik, sözlü veya ekonomik her türlü tutum ve davranışı” olarak tanımlanmıştır (<http://www.resmigazete.gov.tr>).

Kadınlar için şiddet nerdeyse hayatın her alanında kendini göstermektedir. Bu alanlardan biri de ailedir. Aile toplumun devamı için oldukça önemli olan ve bireyin ilk sosyalleştiği kurum olarak işlev görmektedir. Ancak bu kurum bir takım problemler ve çeşitli nedenlerle şiddetin uygulandığı ve ataerkil baskıyla birlikte saklandığı bir sosyal yapıya da dönüşebilmektedir. Ayan'ın (2018: 251-261) konukevinde koruma altına alınan 64 kadın ile yaptığı çalışmada kadınların şiddete maruz kalma sıklığı ve evlilik ile ilgili ataerkil inançlara sahip olması arasında anlamlı bir ilişkinin bulunduğu ve aynı zamanda cinsel şiddeti arttırma noktasında doğrudan ilişkili olduğu görülmüştür.

Aile içinde yaşanan şiddet olaylarının birçok nedeninin olduğu bir gerçektir. Eşlerden birinin psikolojik bir rahatsızlığının bulunması, ekonomik problemler, alkol ya da madde bağımlılığı, akraba ya da komşuların aile içi işlere fazla karışması, eşler arasında iletişim problemi yaşanması, erkeğin ailesinde şiddet olması ya da şiddet ortamı içinde büyümesi vb. gibi birçok durum aile içinde şiddet eyleminin gerçekleşmesine kaynaklık edebilmektedir. Bu gibi durumlarda çalışmaması nedeniyle bağımlı yaşamak zorunda olan ve dezavantajlı gruplar içinde ele alınan kadınlar ve çocuklar ne yazık ki süreçten en fazla olumsuz etkilenen taraflardır. Şengül ve Ergöner'in (2017: 92-93) İzmir'de yaptığı çalışmada 2011 ve 2015 tarihleri arasında Adli Tıp Kurumu İzmir Grup Başkanlığı'nda otopsi yapılan 18 yaş üstü kadınların raporları incelenmiş ve bu yıllar arasında 18 yaş ve üstünde 1358 kadın ölümün gerçekleştiği görülmüştür. Bu kadın ölümlerinin 152'sinin cinayet kaynaklı olduğu ve bu cinayetlerin ise 36'sının eşi tarafından, 9'unun eski eşi tarafından, 6'sının ise sevgilileri tarafından işlendiği tespit edilmiştir. Cinayet kaynaklı ölümlerin faili olarak kadınların eşleri en yüksek oranda karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu kadınların yaş dilimleri incelendiğinde ise en sık kadın cinayetlerinin 30-39 yaş aralığında işlendiği görülmüştür. İkinci sırada 18-29 ve üçüncü sırada ise 40-49 yaş aralığı bulunmaktadır. Kadınların yaşı ilerledikçe bu oranın düştüğü ifade edilmiştir. Bu noktada genç yaştaki kadınların ileri yaşlara göre daha yüksek risk altında olduğu söylenebilir. Nitekim Öztürk'ün (2010, s.201) yaptığı çalışmada bu durumu destekler niteliktedir. Çalışma sonuçlarına göre evliler (%72) bekarlara (%14,8) oranla daha fazla şiddete maruz kalmaktadır. Tüm bu çalışmalar ışığında aile kurumunun güçlendirilmesi, şiddet ile ilgili ve bunun gibi daha birçok konuda yaşanan değer aşınmalarının giderilmesi yönünde sosyal uygulama ve projeler üretilmesinin gerekliliği karşımıza çıkmaktadır.

Kadına yönelik şiddet ailenin yanı sıra iş hayatında da kendini göstermektedir. Kadınlar iş yerinde yıldırma, taciz, düşük ücret gibi eşitsizliklere maruz kalmaktadırlar (Çakır, 2008: 35-36; Şalvarlı Türeli ve Dolmacı, 2014: 98). Özen (2007: 4) "İş Yerinde Psikolojik Şiddet ve Nedenleri" adlı çalışmada çalışan kadının maruz kaldığı psikolojik şiddeti açıklarken zorba davranışlar, taciz, kadını pasifize edici hareketler, duygusal olarak baskı yapılması vb. şekillerde açıklamış ve mobbing yerine psikolojik şiddet kavramını kullanmayı tercih etmiştir. Hiç kuşkusuz bu durum kadınları iş hayatı içinde bir çıkmaza sürüklemekte ve aynı zamanda depresyon, içe kapanma, yoğun stres yaşamasına neden olmaktadır. Tüm bunlara bağlı olarak kadının bu olumsuz etkileri aile hayatına yansıtması sonucu çeşitli problemlerin yaşanması kaçınılmazdır. Kadının ekonomik olarak güçlendirilmesi gerekliliğinin yanı sıra iş hayatında maruz kaldığı psikolojik şiddete yönelik önlem alınması da gerekmektedir.

Kadına yönelik şiddetin bir diğer şeklinin erken yaşta yapılan evlilikler olduğu söylenebilir. Kız çocuklarının erken yaşta evlendirilip eğitimlerinin yarıda kalması ya da evliliğe hazır olmaması nedeniyle yaşadığı bedensel ve ruhsal travmalar sonraki hayatını olumsuz etkilemektedir. Küçük yaşta evlilik sebebiyle kız çocuklarına üstesinden gelebileceğinden fazla sorumluluk yüklemek ve isteği dışında şeyleri yapmaya zorlamak, tahrip edici etkilerin kaçınılmaz bir şekilde gerçekleşmesi anlamına gelmektedir. Bu durum 2002 yılında Medeni Kanun'da 15 olan evlenme yaşının 17'ye çıkarılmasıyla önlenmeye çalışılmış olmakla birlikte önüne geçilmesi engellenememiştir (<http://cocukhizmetleri.aile.gov.tr>)

Erken yaşta yapılan evlilikler ile ilgili olarak Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın 2013 ve 2017 yılları için oluşturduğu Ulusal Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planında kız çocuklarının erken yaşta evlendirilmesinin temel bir mağduriyet alanı yarattığı ve insan hakları ihlali olduğu konusuna vurgu yapılmıştır. Diğer bir önemli saptama da 2011 yılında 15-19 yaş dilimi arasındaki kız çocuklarının %7'sinin evli olduğunun ortaya koyulması yönündedir (<http://cocukhizmetleri.aile.gov.tr>)

Kadına yönelik şiddete ilişkin yapılan çalışmada 2016 yılında Bursa Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi'ne başvuru yapan şiddet mağdur kadınların evlilik yaşları değerlendirildiğinde yirmi yaş altında yapılan evliliklerde kadınların şiddete uğrama olasılığının yüksek olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. İstatistiksel olarak değerlendirildiğinde barınma talebi ve şiddet mağduriyeti sebebiyle başvuruda bulunan 1501 kadının %55'i 20 yaş altında, %38'i 21-30 yaş aralığında ve %7'si de 31-40 yaş aralığında

bulunmaktadır. Bu durum erken evlilikler konusunda oluşturulan mücadele planlarının ne kadar önemli olduğunu gözler önüne koymaktadır.

Erken yaşta evlilik ya da kadının isteği dışında bir davranışa maruz kalmasının yanı sıra yine isteği dışında ısrarlı takibe maruz kalması da kadının hayatını olumsuz etkileyen durumlardan biridir. İsrarlı takip hukuki açıdan yeni bir kavram olmasına karşın 6284 sayılı kanunda yer almıştır. Kanunun amacı belirtilirken “şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir” şeklinde açıklanmıştır (<http://www.resmigazete.gov.tr>).

Sosyolojik ve psikolojik literatürden bakıldığında ısrarlı takip kavramı oldukça yeni bir kavramdır. Nitekim kavramın hukuk literatüründe var olması da çok eskiye dayanmamaktadır. Etimolojisi İngilizceye dayanmakla birlikte dilimizde “dadanma, musallat olma ve sırnaşma” olarak çevrilebilmektedir. İnterdisipliner bir çalışma alanında ele alınabilecek olan kavram, neticesinde şiddeti doğurduğundan oldukça önemli sorunlara ve sosyal şiddete yol açmaktadır (Doğan, 2014: 138). İsrarlı takip kadında korku, endişe, panik gibi psikolojik sorunlara yol açabileceği gibi kadını sosyal hayatının kısıtlanması ve hayati tehlike barındırması şeklinde çeşitli etkilere maruz bırakabilmektedir. Diğer bir deyişle ısrarlı takip, kadını sosyal hayatın her alanında isteği dışında (yazılı, sözlü) bir takım rahatsız edici durumlara maruz bırakan ve aynı zamanda kadını baskı altına alan her türlü tutum ve isteği dışında tekrar eden kısıtlayıcı davranış ve takibi kapsamaktadır (Uyumaz ve Akdağ, 2015: 51-52). Kuşkusuz kadına yönelik şiddete ilişkin yaşanan ve yaşanması muhtemel durumlar çoğaltılabilir. Yapılacak farklı çalışmalar için şiddet nedenleri ve uygulayıcısına göre, uygulanan yere göre vb. olarak çeşitlenecek ve değişecektir. Ancak sonuç noktasında önlem alınması ve daha caydırıcı hukuki prosedür gerekliliği hiç değişmeyecek olan ana nokta olarak kabul edilmektedir.

2. GEREÇ VE YÖNTEM

2.1. Çalışma Grubu

Sağlıklı bir toplum ön görüşü için toplumun her kesiminde var olan bireylerin insan onuruna yakışır bir şekilde yaşaması, sosyal hak ve özgürlüklerden eşit şekilde yararlanma hakkına sahip olması oldukça önemlidir. Kadının şiddete maruz kalması gibi bir durum söz konusu iken sosyal yapının sağlıklı işleyişinden bahsetmek çok mümkün olmamaktadır. Kadından yola çıkarak şiddetle mücadele etmek ve bu mücadele sürecinde etkili adımlar atabilmek adına şiddeti besleyen tüm kaynaklarla aynı anda ve köklü mücadeleler vermek gerekli görülmektedir. Bu anlamda sosyal politika uygulamaları ve hukuki yaptırımlar ile bu sürecin desteklenmesi oldukça önemlidir. Söz konusu alanda çok yönlü mücadelenin bir gereği olarak şiddetin beslendiği kaynakların saptanması ve şiddete maruz kalan bireylerin benzer nitelikleri üzerine düşünmek tedbirler ve uygulamalar için kolaylık sağlamaktadır. Buradan yola çıkarak yapılan çalışmada 2016 ve 2017 yıllarında Bursa Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi'ne¹ başvuru yapmış kadınların

¹ Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri 2012 yılın Aralık ayından itibaren 14 ilde pilot uygulama ile hizmet vermeye başlayan birimlerdir. Yapılan iki yıllık pilot uygulama ile birlikte şiddet mağdurlarına hızlı ve belirli bir düzen içinde hizmet vermeyi amaçlayan bu merkezler daha sonra tüm illerde uygulamaya geçecek şekilde hizmet vermeye başlamışlardır. Şiddetle mücadelede 7/24 esasına göre çalışan, şiddete ilişkin koruyucu-önleyici tedbirler alan, 6284 sayılı kanun ile açılması belirli bir hükme dayanan bu kuruluşların sayısı Aralık 2015 tarihi itibarıyla sayısı 40'a (Bursa, Adana, Antalya, Ankara, Denizli, Trabzon, Samsun, İzmir, İstanbul, Şanlıurfa, Mersin, Malatya, Gaziantep, Diyarbakır, Erzurum, Bingöl, Muş, Kilis, Elazığ, Sakarya, Kahramanmaraş, Kocaeli, Isparta, Aksaray, Kars, Sivas, Adıyaman, Zonguldak, Erzincan, Tekirdağ, Gümüşhane, Eskişehir, Çorum, Manisa, Çanakkale, Uşak, Konya, Düzce, Hatay, Burdur) ulaşmıştır. Bu sayı 2017 yılı itibarı ile 49

durumu incelenmiştir. Yapılacak çalışmada söz konusu merkez verilerinden hareketle kadına yönelik şiddette ilişkin çıkarımlar yapılması amaçlanmaktadır. Bursa Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi örnekleme oluşturacak birim olarak seçilmiştir. Bu noktada çalışmada amaçlı örnekleme kullanılması tercih edilmiştir. Çeşitli örnekleme grupları belirlenerek yapılan kadına yönelik şiddete ilişkin her çalışmanın ve şiddetin çok boyutlu olarak ele alınmasının kadın, çocuk ve dolaylı olarak da toplum üzerindeki olumsuz sınırlamaların kaldırılmasına yardımcı olacağı düşünüldüğünde bu yönde sosyal çalışmalara ağırlık verilmesi oldukça önemlidir (Yıldız ve Sağlam, 2017: 81).

2.2. Veri Elde Etme Süreci

Bursa ilindeki bu merkez 2012 yılında açılan ilk merkezler arasında yer almakla birlikte ilk panik butonu uygulamasının hayata geçirildiği merkez olması bakımından önemlidir. Sosyolojik bir bakış açısıyla yapılacak bu çalışma ile ilgili olarak Bursa ŞÖNİM'den gerekli verilerin alınması noktasında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'ndan gerekli izinler alınmıştır. Çalışma için kullanılacak veriler Bursa ŞÖNİM'e gelen şiddet mağduru kadınlardan merkezdeki yetkililer tarafından alınmış bilgilerdir.

Yapılacak çalışma için izinlerin alınması sürecinden sonra merkezdeki yetkililerle ön görüşme yapılmış ve konu ile ilgili sorunlar üzerinde tartışılmıştır. Sonraki süreçte merkezdeki veri bankasından gerekli istatistik verilerinin tamamı alınmış ve okumalar yaparak Grafikler oluşturulmuştur. Yapılan saptamalar sonrasında şiddet mağduru olan kadınların sosyal ve ekonomik anlamda benzer özellikleri üzerinde durulmuş ve konu ile ilgili olarak önerilerde bulunulmuştur. Şiddetle mücadelede şiddetin beslediği kaynaklara yönelik yapılacak çalışmalar önemli bir çıkış noktası olduğundan yapılacak çalışma ile hem kadına yönelik şiddet profilinin ortaya koyulması hem de yapılacak olan kadına yönelik şiddet çalışmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

3. KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

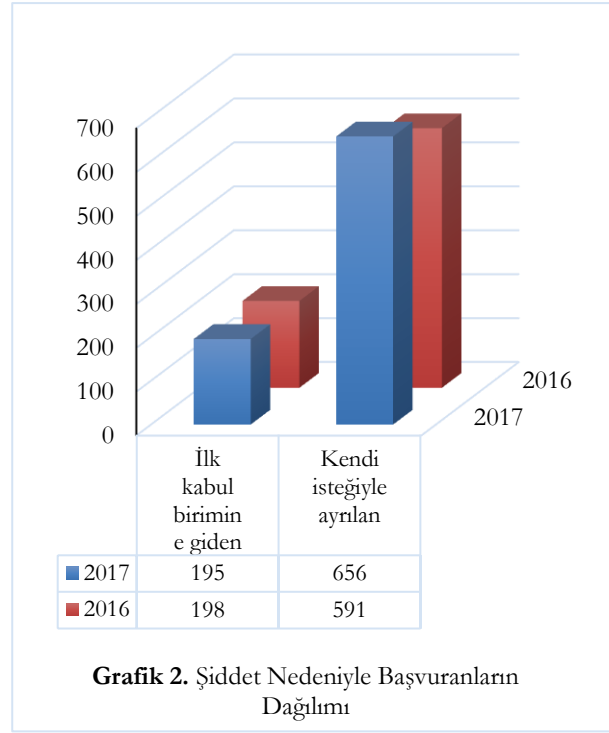
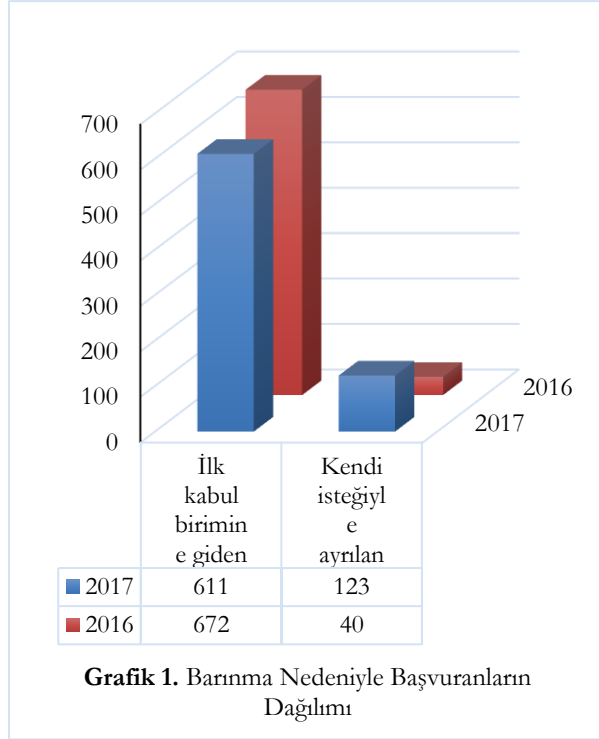
Kadına yönelik şiddet çok çeşitli nedenlerden kaynaklanmaktadır. Bu nedenlerin altında her zaman fiziksel güç farklılığı yoktur. Kimi zaman toplumsal ön kabuller kimi zaman ekonomik profil şiddeti tetikleyici unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır (Açıkel, 2009: 6). Kadına yönelik şiddet farklı patolojik sorunlarda olduğu gibi özünde benzer özellikler barındırmaktadır. Buradan hareketle bu özelliklerin analizi ve değişen profilinin üzerinden değerlendirme yapılacak ve mağdur profili saptanmaya çalışılacaktır.

3.1. Şiddet ya da Barınma İhtiyacı Neticesinde Başvuran Kadınların Tercihleri

Şiddet çalışmalarında sayısal veriler hem yola çıkış noktası olması anlamında önemli ipuçları barındırmakta hem de uygulamalı çalışmalar kadar yol gösterici ve katkı sağlayıcı veriler ortaya koyması bakımından son noktada ihtiyaç duyulan temellendirmeler arasında görülmektedir. Bu noktada ŞÖNİM vasıtası ile elde edilen veriler Bursa ili örnekleminde 2016 yılı ve 2017 yılları için hem karşılaştırmalı çıkarımlara hem de benzer sosyal ve ekonomik etkilere ulaşmada yol gösterici olmuştur.

olmuştur. Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri mağdurların kendini rahat ve güvende hissedebilecekleri, şiddet ortamından uzaklaşabilecekleri bir anlayışı temel alır. Kadın erkek eşitliğine duyarlı ve kadınların kendilerini güçlendirmeye yönelik çalışmaların yapılması konusunda duyarlı bir yaklaşım izlemesinin yanı sıra gizlilik ilkesini de esas alır. Çalışma esasları içinde işbirliği bulunan bu merkezler Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Türkiye İş Kurumu, Sosyal Güvenlik Kurumu, Yerel Yönetimler, Üniversiteler, Meslek ve Sivil Toplum Kuruluşlarıdır. Bütün bu yetkili birimler ile birlikte kadının refahına yönelik çalışmalarını sürmekle yükümlüdür.

Genel bir değerlendirme yapıldığında Bursa ilinde 2016 yılında toplam 1501 kadın ve 2017 yılında ise toplam 1585 kadın ŞÖNİM'den şiddet ya da barınma mağduriyeti yaşadığı için hizmet almıştır. Barınma nedeniyle başvuru yapanların 2016 yılı dağılımı incelendiğinde ilk kabul birimine giden kadınların sayısı 672 (%94) kendi isteğiyle ayrılan kadınların sayısı ise 40 (%6)'tır. Şiddet nedeniyle başvuru yapan kadınların dağılımı incelendiğinde ise ilk kabule giden kadınların sayısı (f:198, %25) kendi isteğiyle ŞÖNİM'den ayrılan kadınların sayısından (f:591, %75) daha azdır. Bu noktada 2016 yılında şiddet neticesinde başvuru yapan kadınların ilk kabule gitmek yerine daha çok merkezden ayrılmayı tercih ettiklerini söylemek yanlış olmayacaktır.

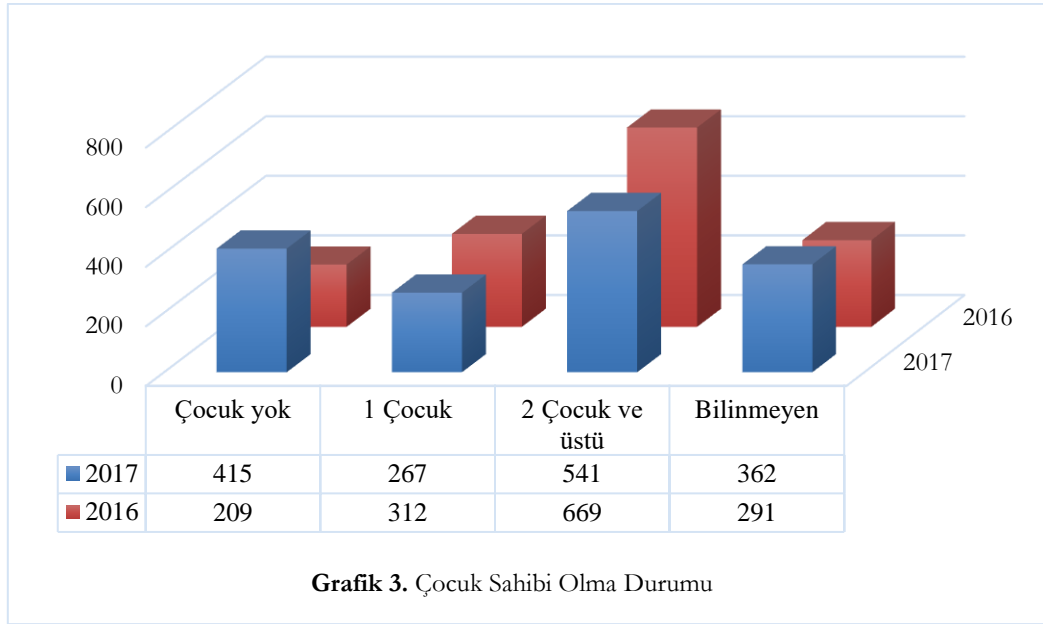
2017 yılına bakıldığında ise barınma isteğiyle ilk kabul birimine giden kadınların sayısı 611 (%83) ve merkezden ayrılan kadınların sayısı ise 123 (%17)'tür. Şiddet neticesinde birime gelen kadınların 195'i (%23) ilk kabul birimine giderken, 656'sı (%77) merkezden ayrılmıştır. Genel bir değerlendirme ile hem 2016 yılında hem de 2017 yılında şiddet nedeniyle başvuruda bulunan kadınlar daha çok ilk kabul birimine gitmeden merkezden ayrılmayı tercih etmişlerdir. Bu kadınların eğilimleri ayrı bir çalışma alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu eğilimin araştırılması ve anlaşılması şiddet mağduru kadınların ilk kabul birimi ve sonrası süreçler hakkında ne düşündüğünü ve ilk kabule gitmek yerine geliştirdikleri alternatiflerin neler olduğunun anlaşılması açısından oldukça önemlidir.

2016 ve 2017 yılları değerlendirildiğinde kadınlar açısından şiddet kadar barınmanın da büyük sorun olduğu görülmektedir. İlk kabul birimi, tercihi ya da zorunluluğu düşünüldüğünde barınma ihtiyacı olan kadınlar için daha kabul edilir bir durumdadır. Zira şiddet mağduru kadınlar ilk kabul birimi ve sonrasında gelişen konukevi sürecini büyük oranda tercih etmemektedirler.

3.2. Başvuruda Bulunan Kadınların Çocuk Sahibi Olma Durumu

Şiddet mağduru kadınlar için çocuk sahibi olma oldukça önemli bir faktördür. Çocukların güvenliği ya da aile düzeninin bozulması sonucu çocukların akıbetinin ne olacağı sorunsalının kadınların şiddet ortamından ayrılmasını güçleştirdiği açıktır. Kadınların, merkeze gelirken süreçten etkilenmemesi için kimi

zaman çocuklarını yanında getirmeyeceği kimi zaman ise bırakacak kimseleri olmadığı için yanında çocuklarıyla gelebileceği düşünülmektedir.

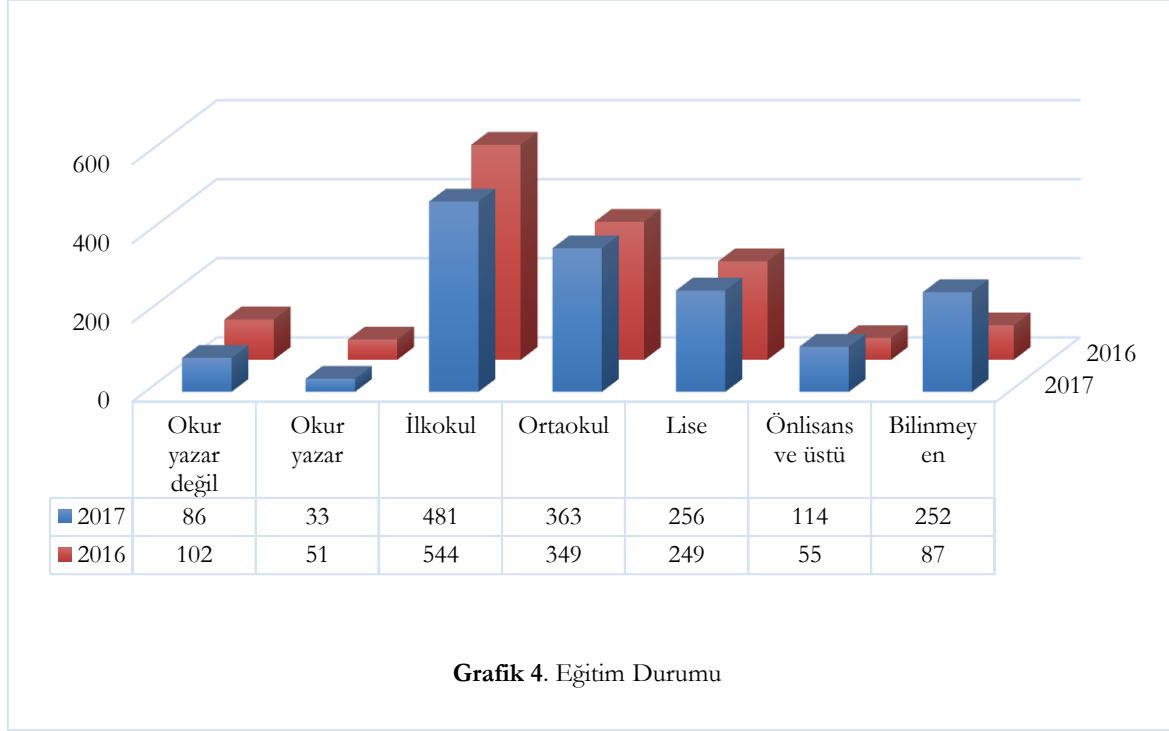
Başvuruda bulunan kadınların çocuk sahibi olup olmama durumu incelendiğinde 2016 yılında başvuru yapan kadınların 209'unun (%14) çocuğunun olmadığı, 312'sinin (%21) 1 çocuğunun olduğu ve 669'unun (%45) 2 çocuk ve fazlasına sahip olduğu görülmüştür. Bu sayılar 2017 yılında çocuk sahibi olmayanlar 415 (%26), 1 çocuk sahibi olanlar 267 (%17) ve 2 çocuk ve fazlasına sahip olanlar ise 541 (%34) şeklindedir. Merkeze başvuru yapan kadınlardan 2016 yılında %20 'sinin ve 2017 yılında ise %23'ünün bilgisi bulunmamaktadır. ŞÖNİM kayıtlarında bazı bilgilerin bulunmamasının nedeni olarak ŞÖNİM'e gelen mağdurlardan görüşme esnasında yaşadığı durum ya da travmadan dolayı sağlıklı ve yeterli bilgi alınmamasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Her iki yıl verileri ele alındığında şiddet mağduru kadınların büyük bir oranının 2 ve daha fazla çocuğa sahip olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra merkezden alınan veriler ışığında sadece 2016 yılında vakaların yanında gelip hizmet alan çocukların sayısı 493'tür. Şiddet mağduru kadının güçlendirilmesi ve şiddet ortamından uzaklaştırılması kadar çocuklarında benzer hizmetleri alması oldukça önemlidir. Bu anlamda kadının şiddetten kurtulmak için adım attığı her süreçte pedagoğların istihdam edilmesinin sürece olumlu katkı sağlayacağı açıktır.

3.3. Başvuruda Bulunan Kadınların Eğitim Durumu

Eğitim durumu ve şiddet arasındaki bağlantı, yapılan çalışmaların hem en önemli noktalardan birini hem de değişme gösterdiği yönündeki çalışmaların odağını oluşturmaktadır. Eğitimli kadının da şiddete maruz kaldığı tartışmaları hız kazansa da hala yapılan çalışmaların çoğu eğitim durumu ve şiddet arasında ters orantı olduğunu yani eğitim düzeyi arttıkça şiddete maruz kalma oranının düştüğünü ortaya koymaktadır. Nitekim Bursa'daki merkeze başvuru yapan kadınların eğitim durumu incelendiğinde yoğunluğun 2016 hem de 2017 yılında ilkökul, ortaokul ve lise düzeylerinde olduğu görülmektedir. 2016 yılında başvuru yapan kadınlardan okur yazar olmayanların sayısı 102 (%7), okur yazar olanların sayısı 51 (%4), ilkökul mezunu olanların sayısı 544 (%38), ortaokul mezunu olanların sayısı 349 (%24), lise mezunu olanların sayısı 249 (%17), ön lisans ve üstü bir eğitim düzeyine sahip olanların sayısı ise 55(%4)'tür. Bilgisi bulunmayan kadınların sayısı ise 87 (%6)'dir. 2017 yılında başvuru yapan kadınlardan okur yazar olmayanların sayısı 86 (%6), okur yazar olanların sayısı 33 (%2), ilkökul mezunu olanların sayısı 481 (%30), ortaokul mezunu olanların sayısı 363 (%23), lise mezunu olanların sayısı 256 (%16), ön lisans ve üstü bir

eğitim düzeyine sahip olanların sayısı ise 114 (%7)'tür. Bilgisi bulunmayan kadınların oranı sayısı ise 252 (%16)'dir.

Yapılan çalışma kapsamında başvuruda bulunan okur yazar olan ve okur yazar olmayan kadınların sayısının az olmasının yaşla ilgili olduğu düşünülmektedir. Genellikle başvuruda bulunan ileri yaşlardaki kadınların bu kategoride buldukları ve ileri yaşlarda şiddet mağduru olan kadınların genç ve orta yaşlardaki kadınlardan daha az merkeze geldikleri bilgisine ulaşılmıştır.

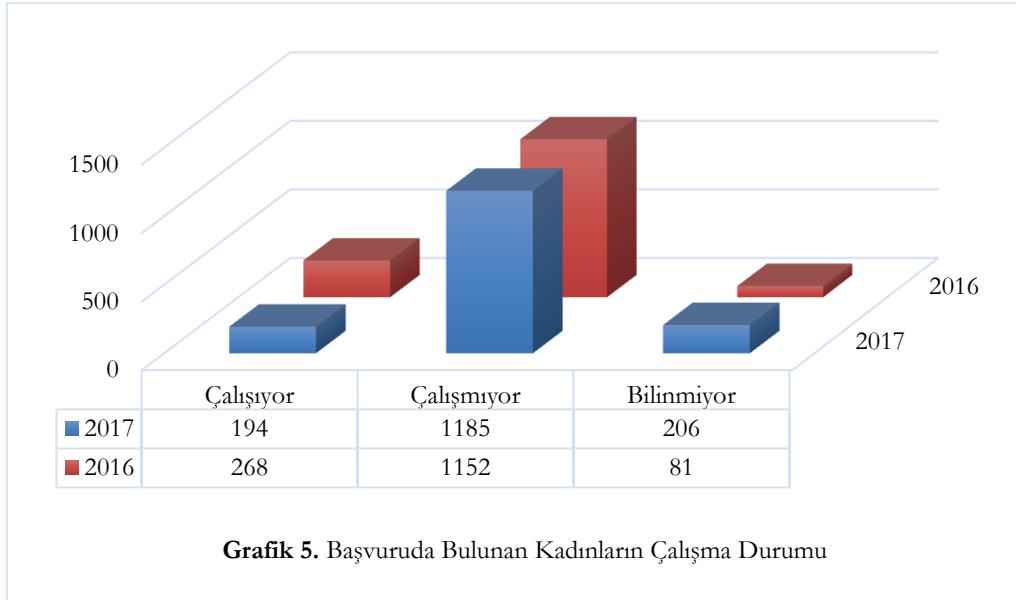

Bu noktada yapılan çalışmalar da benzer sonuçları ortaya koymuştur. Nitekim Kocacık ve Çağlayandereli'nin (2009, 32-33) Denizli'de 19.734 hane içinden basit tesadüfi örnekleme tekniği kullanılarak 593 kişi ile yaptığı benzer çalışmada da aynı genel sonuçlara ulaşılmıştır. Örnekleme yer alan kadınların %46,7'sinin eğitim düzeyi ilkokuldur. %87,5'i ev kadınıdır. Kadınların eşlerine bakıldığında ise %51,8'inin ilkokul mezunu olduğu ve %83,2'sinin her hangi bir işte çalıştığı görülmüştür. Örnekleme giren kadınların %52,5'i şiddet gördüğünü belirtmiştir. Altınay ve Arat'ın (2008: 63) yaptığı "Türkiye'de kadına yönelik şiddet" çalışmasının sonuçlarına bakıldığında ise 1520 kişiyle görüşüldüğü ve görüşülen kadınların %19,1'inin okur-yazar olmadığı, %8,5'inin okur-yazar olduğu ancak ilkokulu bitirmediği, %45,7'sinin ise ilkokul mezunu olduğu görülmüştür. Söz konusu sosyo-demografik özelliklere sahip kadınlardan okuma-yazma bilmeyen ve en az bir kez şiddet gördüğünü söyleyen kadınların oranı %43 iken yükseköğrenim görmüş kadınlarda bu oran %12'dir. Bu noktada eğitim durumunun yüksek olması kadına yönelik şiddetin önlenmesi için hala önemli parametrelerden biridir.

3.4. Başvuruda Bulunan Kadınların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Durumu

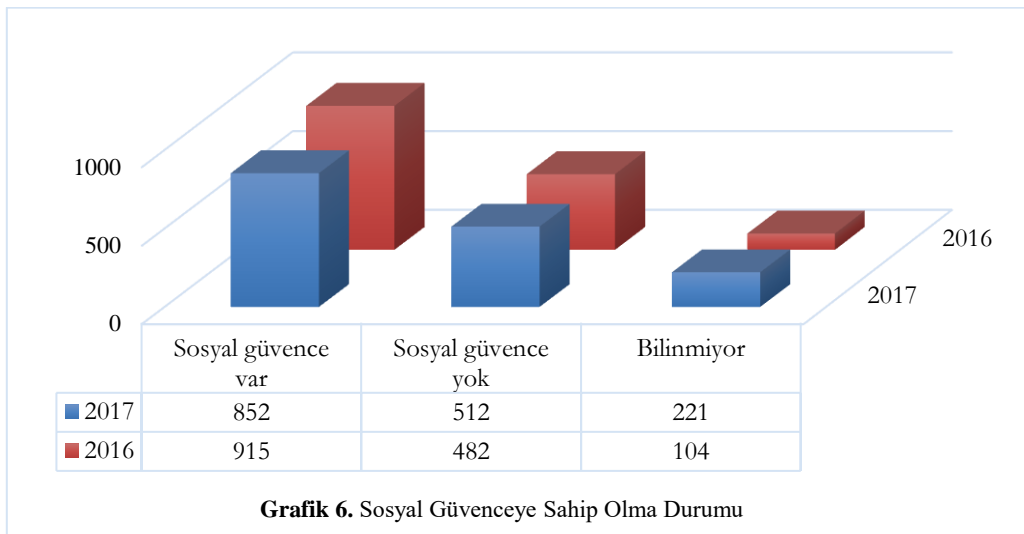
Kadına yönelik şiddet ister aile içinde olsun ister iş hayatında olsun daha çok erkekler tarafından uygulanmaktadır (Demir, 2000: 58). Ataerkil örüntüler bağlamında evlilik kurumu ile birlikte erkeğin kadının kazandıkları üzerinde kuşkusuz hak sahibi olduğu yönündeki düşünce yapısı ekonomik sorunları doğurmaktadır. Ekonomik anlamdaki sorunlar kuşkusuz sadece çalışan kadınlar için etkili değildir. Çalışmak istemesine rağmen bu hakkının engellenmesi ya da çalışmaya bile elindeki paranın zorla alınmak istenmesi ekonomik şiddet bağlamından değerlendirilmektedir.

Ekonomik özgürlük kadının ayakta kalabilmesi, özgür karar verebilmesi ve sosyal olanaklara daha fazla sahip olabilmesi bakımından bir gerekliliktir. Günümüzde hala şiddeti etkileyen önemli noktalardan biri ekonomik yeterlilik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Buradan hareketle başvuruda bulunan kadınların çalışma durumu incelendiğinde 2016 ve 2017 yıllarında çalışmayan kadınların oranının yüksek olduğu görülmektedir. 2016 yılında bu oran 1152 kadınla %77 iken 2017 yılında 1185 kadın ile %75'tir. Çalışan kadınların durumu incelendiğinde ise 2016 yılında başvuruda bulunan 268 kadının (%18) ve 2017 yılında ise 194 kadının (%12) aktif olarak çalıştığı bilinmektedir. Başvuru yapan kadınların 2016 yılında %5'inin, 2017 yılında ise %13'ünün çalışma durumunun bilinmediği görülmektedir.

Her iki yıl verileri değerlendirildiğinde Bursa ŞÖNİM'e başvuruda bulunan kadınların %70'ten fazlasının ekonomik gücü yoktur. Kadının şiddet uygulayan eşi ekonomik açıdan bağımlı olması şiddet ortamından kurtulma yönünde cesaret kırıcı bir etki yaratmaktadır. Ya da diğer bir deyişle kadının hayatını devam ettirebilecek ekonomik gücünün olmaması şiddetin devamını sağlayan ve katlanılması gereken bir durum haline dönüştüren etkenlerdendir (Yanık vd., 2014: 109).

Şiddet ya da barınma ihtiyacı sonucu birime başvuruda bulunan kadınların sosyal güvenceye sahip olma durumu değerlendirildiğinde 2016 yılında başvuru yapan kadınların 915'inin (%62) ve 2017 yılına başvuru yapan kadınların 852'sinin (%54) sosyal güvenceye sahip olduğu görülmektedir. Sosyal güvenceye sahip olmayan kadınların frekans dağılımı ise 2016 yılında 482 (%32) iken 2017 yılında da aynı şekilde 512 (%32)'dir. Çalışmayan kadının sayısının oldukça yüksek olmasına rağmen sosyal güvenceye sahip kadın sayısının yüksek olması ikilemi kadınların daha çok eşlerinin üzerinden sosyal güvence haklarından faydalandıkları yönünde açıklanmaktadır.

Konu ile ilgili genel bir değerlendirme yapıldığında barınmanın da en az şiddet kadar kadınları mağdur eden bir durum olduğu görülmüştür. Kadının barınma sıkıntısı yaşaması da aslında şiddetin farklı görünen bir yüzüdür. Ekonomik gücü olmayan kadının hem yaşadığı şiddete maruz kalması hem de barınma sıkıntısı yaşaması karşısında hayatta mücadele edebilmesi oldukça güçtür.

SONUÇ ÖNERİLER

Kadına yönelik şiddet toplumsal yaşamın hiçbir aşamasında kabul edilemeyecek ve duyarsız kalınmayacak bir olgudur. Şiddetin önlenmesi adına geliştirilmesi gereken sosyal politika önerilerinin sonuç ve çözüm odaklı olması gerekliliği kaçınılmazdır. Bu durum mağdur olan kadınlarda benzer olan eğitim durumu, ekonomik durum vb. gibi yetkinliklerin güçlendirilmesi ve kadının kendini sosyal hayat içinde daha özgüvenli ve güçlü hissetmesini sağlayacak desteklerin belirlenmesi ile mümkün görülmektedir. Tatlıoğlu ve Küçükköse'nin (2015: 204) yapmış olduğu çalışmada da önemli vurgulardan biri kadının kendini yanlış geleneksel inançlarla yıllarca şiddet davranışını çekmek zorunda hissettiği yönündedir.

Yapılan çalışmada sosyal hayat içinde bireyin kendini geliştirebileceği ve ona çeşitli olanaklar sunan olgulardan biri olan eğitim düzeyi ele alınmıştır. Eldeki veriler ışığında şiddet mağduru kadınların eğitim düzeyleri 2016 yılında (%38) ve 2017 yılında (%30) ilkökul seviyesinde yoğunluk göstermektedir. Eğitim düzeyinin oranları her iki yılda da benzerlikler göstermiş ve eğitim düzeyinin artmasıyla birlikte bu oranın azaldığı görülmüştür. Okuma yazma bilmeyen ya da sadece okuryazar olup okula gitmemiş kadınların oranının düşük görünmesinin nedeni de bu dilime giren kadınların daha çok ileri yaşta oldukları ve ileri yaşlarda başvuran kadın sayısının az olmasıdır ya da nereye başvuracağı noktasındaki bilgi eksikliğidir. Nitekim Akalın ve Arıkan (2017: 8) yaptıkları çalışmada da kadının ve eşinin eğitim durumu, geliri ve çalışma durumunun düşük olması durumunda depresyon ve şiddete uğrama olasılığının daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Benzer olarak KSGM'nin (2009: 54) yapmış olduğu "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet" araştırmasında eğitim seviyesi arttıkça şiddete maruz kalan kadın oranının azaldığı görülmüştür. Fiziksel şiddete maruz kalan kadınların eğitim durumu ele alındığında en yüksek oranın ilkökul mezunu kadınlarda (%54) olduğu görülmüştür. Bu durumun yapılan çalışmada ulaşılan sonuçlarla benzerlik gösterdiği görülmüştür.

Bu noktada kız çocuklarının uzun süreli eğitim hayatının içinde olması ya da eğitimini yarıda kesmek zorunda kalanların eğitime devam etmesini teşvik edici söylemlerin oluşturulması ve kamu desteğinin sağlanması oldukça önemlidir. Bu durum kamu spotları, kampanyalar, seferberlikler ve projeler ile desteklenmelidir.

Kadınların eğitim seviyesinin artmasıyla paralel olarak çalışma hayatına daha fazla katılımının sağlanması ve bu anlamda yapılan girişimlerin desteklenmesi bir diğer önemli noktadır. Ekonomik olarak bağımlı yaşayan kadının mevcut şiddet ortamını terk etme konusunda daha fazla sıkıntı yaşayacağı açıktır. Bu durum öğrenilmiş çaresizliği doğurmakta şiddet davranışının kuşaklar boyu devam etmesini sağlamaktadır. Güler, Tel ve Özkan Tuncay'ın (2005: 55) Sivas'ta 162 kadın ile gerçekleştirdikleri çalışma sonuçlarına göre kadınlar ekonomik problemin aile içi şiddeti arttıran en önemli sorun olduğunu vurgulamışlardır. Yine TÜİK'in "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet" araştırmasının sonuçları incelendiğinde ekonomik durum iyileştikçe şiddete maruz kalma olasılığının düştüğü görülmüştür. Düşük refah düzeyine

sahip kadınların %47'si, orta refah düzeyine sahip kadınların %38,9'u ve yüksek refah düzeyine sahip kadınların ise %26,7'si fiziksel şiddete maruz kalmıştır (<http://rapory.tuik.gov.tr>). Bu durum yapılan çalışmada ortaya koyulan ekonomik saptamaları destekler niteliktedir.

Çalışma hayatına katılımla beraber doğacak olan sosyal güvenlik ve emeklilik durumu da burada önem kazanmaktadır. Zaten çalışma hayatı içinde olmayan kadının bir de sosyal güvencesinin olmadığı düşünüldüğünde sağlık giderlerinin karşılanamaması konusunda da ayrı bir mağduriyet alanı doğmaktadır. Kadınların, hayatı hakkında özgür düşünebilen ve aldığı kararlar üzerinde ekonomik durum kadar öz benliğinin etkili olduğu davranış tutumlarını içselleştirmesi şiddetle mücadelede gerekli ve olması gereken durumlar arasındadır. Bu yüzden kadının çalışma hayatına katılımı burada en az eğitim kadar önemlidir.

Şiddet mağduru kadının rehabilite edilmesi ve güçlendirilmesi kadar şiddet ortamında kalan çocuğunda toplumsal hayata entegre olmasını ve sağlıklı koşullara sahip olmasını sağlamakta önemlidir. Hem 2016 (%45) hem de 2017 (%34) yılı verileri kadınların iki ve daha fazla çocuk sahibi olduğunu göstermektedir. Kadınların ilk kabul birimi ve daha sonra konukevi süreci içinde çocuğun şiddet ortamı içinde kalmaması büyük önem taşımaktadır. Bu noktada bu çocukların takibinin yapılması sosyal ve ekonomik anlamda desteklenmesi sağlıklı nesillerin yetişmesi için oldukça önemlidir.

Çalışmada kadına yönelik şiddetin sosyal ve ekonomik bir analizi yapılamaya çalışılmıştır. Sonuç olarak şiddet ve barınma sorunu yaşayan kadınların benzer sosyo-demografik ve sosyo-ekonomik sonuçlara sahip olduğu görülmüştür. Kuşkusuz bu bilgiler yapılacak çalışmalarla daha zenginleştirilebilir bir durumdadır. Bu noktada istatistiki veriler sadece bir yol gösterici olup durumun önemini gözler önüne sermektedir. Süreç içinde kadınların özne oldukları kabulüyle yola çıkıldığında, kadına yönelik şiddetle mücadelede risk gruplarının saptanması ve bu yönde mücadeleye yönelik çeşitli uygulama alanlarının oluşturulması önemli görülmektedir. Bu alanlar oluşturulurken nereden ve hangi özellikli gruplardan başlanması gerektiği noktasında sosyo-demografik ve ekonomik anlamda bilgi sahibi olunması, buradan hareketle konuya dikkat çekilmesi oldukça önemli olup şiddetle mücadelede bir gereklilik olarak görülmektedir.

KAYNAKLAR

- AÇIKEL, S. (2009). Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kadın Sığınmaevi Önlemi: Türkiye Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AKALIN, A., ARIKAN, Ç. (2017). 15-49 Yaş Grubu Kadınlarda Aile İçi Şiddet Sıklığı ve Şiddetin Depresyona Etkisi, Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 6(2), 1-10.
- ALTINAY, A. G. ve ARAT, Y. (2008). Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet, İstanbul: Metis Yayıncılık.
- AYAN, S. (2018). Violence Against Women in Women’s Perception; an Examination of Women’s Shelters in Turkey, Journal of Human Sciences, 15(1), 251-264.
- ÇAKIR, Ö. (2008). Türkiye’de Kadının Çalışma Yaşamından Dışlanması, Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 31, 25-47.
- DEMİR, Ü. (2000). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 1: 57-61.
- DOĞAN, R. (2014). Kadına Yönelik Şiddetin Bir Türü Olarak, Israrlı Takip Kavramı ve Suçu, Ankara Barosu Dergisi, 2, 137-154.
- GÜLER, N., TEL, H. ve ÖZKAN TUNCAY, F. (2005). Kadının Aile İçinde Yaşanan Şiddete Bakışı, Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 27(2), 51-56.
- <http://cocukhizmetleri.aile.gov.tr/data/55d48d53369dc533086ee7ca/uluslucocukhaklari-stratejibelgesiveylemlani.pdf> (Erişim Tarihi: 30.03.2018).
- <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/03/20120320-16.htm>, (Erişim Tarihi: 30.03.2018).
- <http://rapory.tuik.gov.tr/04-04-2018-15:40:16-12276963486517210641520273737.html?> (Erişim Tarihi: 30.03.2018).
- KSGM (2009). Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet, Ankara: Elma Teknik Basım Matbaacılık.
- KURT, G., DÖNMEZ, S., EREN, Ö., BALCI, E. ve GÜNAY, O., (2017). Üç Farklı Disiplinde Okuyan Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin İstismar, İhmal ve Aile İçi Şiddet Algıları, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10(50), 405-413.
- ÖZEN, S.(2007). İşyerinde Psikolojik Şiddet ve Nedenleri, “İş,Güç” Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, 9(3), 1-24.
- ÖZTÜRK, E. (2010). Türkiye’de Aile, Şiddet ve Kadın Sığınma Evleri, İstanbul: Birey Yayıncılık.
- PAKİŞ, I., DEMİR, F., BEKTAŞ G., ALTIN, U. ve YILDIRIM, S. (2017). Sağlık Kuruluşuna Başvuran Hastaların Kadına Yönelik Şiddete Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi, ACU Sağlık Bilimleri Dergisi, 2, 80-84.
- ŞALVARCI TÜRELİ, N. ve DOLMACI, N. (2014). İş Yaşamında Kadın Çalışana Yönelik Ayrımcı Bakış Açısı ve Mobbing Üzerine Ampirik Bir Çalışma, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 2(2), 83-104.
- ŞENGÜL, H. M. ve ERGÖNEN, A. T. (2017). İzmir’de Yapılan Adli Otopsilerde Kadın Ölümünün Özelliklerinin İncelenmesi ve Kadına Yönelik Şiddetin Araştırılması, Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 31(2), 87-96.
- TAŞDEMİR AFŞAR, S. (2015). Türkiye’de Şiddetin “Kadın Yüzü”, Sosyoloji Konferansları, 52: 715-753.

- TATLILIOĞLU, K. ve KÜÇÜKKÖSE, İ. (2015). Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet: Nedenleri, Koruma, Önleme ve Müdahale Hizmetleri, Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13, 194-209.
- UYUMAZ, A. ve AKDAĞ, İ.(2015). Türk Özel Hukukunda Şiddet ve Israrlı Takip Kavramı ile Israrlı Takip Mağdurunun Korunması, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 19(2), 45-94.
- YANIK, A., HANBABA, Z., SOYGÜR, S., AYALTI, B. VE DOĞAN, M., (2014). Kadına Yönelik Şiddet Davranışlarının Değerlendirilmesi: Türkiye’den Kanıt, Electronic Journal of Vocational Colleges, 4: 104-111.
- YILDIZ, E. ve SAĞLAM, M. (2017). Türkiye’de Yapılan Lisansüstü Çalışmalarda Şiddet Konusunun Ele Alınışı, Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(19), 72-84.